

Handläggare
Alice Ring
Linnéa Lundbäck
Telefon: 0850810019

Till
Östermalms stadsdelsnämnd
2020-08-27

Riktlinjer avseende förenings- och kulturbidrag – demokrativillkor

Yttrande till kommunstyrelsen angående remiss KS 2020/410

Förslag till beslut

Östermalms stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Sammanfattning

Östermalms stadsdelsnämnd har fått remiss av ”Riktlinjer avseende förenings- och kulturbidrag – demokrativillkor” för yttrande till kommunstyrelsen senast 1 september.

Riktlinjerna ska vara ett stöd i nämndernas arbete med föreningsbidrag. I riktlinjerna förtydligas hur och vilken information som ska inhämtas när en förening/organisation ansöker om bidrag samt en stadsövergripande rutin för hur svårbedömda ärenden ska hanteras. För att säkerställa att bidrag inte ges till föreningar/organisationer som har en verksamhet som står i strid med samhällets grundläggande värderingar om respekt för alla människors lika värde och enskildas grundläggande fri- och rättigheter ska nämnderna i sina riktlinjer eller rutiner för handläggning av föreningsbidrag införa ett demokrativillkor.

Förvaltningen ser positivt på att stadsövergripande riktlinjer för föreningsbidrag som möter stadens demokrativillkor tas fram. Förvaltningen välkomnar även att riktlinjerna bidrar till större enhetlighet i ansöknings- och bedömningsprocessen bland bidragsgivande nämnder i staden och att en rutin för hur svårbedömda ärenden ska hanteras tagits fram. Förvaltningen har en synpunkt som rör personuppgiftsinsamling och anser att personnummer endast bör inhämtas utifrån behov, samt att syftet med insamlingen och hur nämnderna ska hantera uppgifterna behöver tydliggöras.

Förvaltningen föreslår Östermalms stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Bakgrund

I Stockholms stads budget 2020 framgår att nämnder och bolagsstyrelser genom uppföljning ska säkerställa att ekonomiska bidrag, tillgång till lokaler och föreningsbidrag inte går till någon aktör med odemokratiska värderingar eller aktörer som uppmuntrar eller möjliggör våldsbejakande extremism. Därtill ska föreningar med odemokratiska värderingar eller kopplingar till våldbejakande extremism få sitt föreningsstöd indraget. Alla nämnder som ger bidrag till föreningar ska säkerställa att bidrag endast ges i enlighet med dessa riktlinjer och kontrollera att bidragen används i enlighet med det syfte som de ges.

”Riktlinjer avseende förenings- och kulturbidrag – demokrativillkor” har tagits fram av stadsledningskontoret i samråd med stadsledningskontorets juridiska avdelning, arbetsmarknadsförvaltningen, idrottsförvaltningen, kulturförvaltningen, socialförvaltningen och utbildningsförvaltningen samt stadsdelsförvaltningarna Skärholmen och Spånga-Tensta.

Östermalms stadsdelsnämnd har fått ärendet på remiss för yttrande till kommunstyrelsen senast 1 september 2020.

Remissen har skickats till alla stadsdelsnämnder samt till fastighetsnämnden, kulturnämnden, kyrkogårdsnämnden, socialnämnden, utbildningsnämnden, äldre- och idrottsnämnden.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom kvalitetsavdelningen.

Ärendet

”Riktlinjer avseende förenings- och kulturbidrag – demokrativillkor” ska vara ett stöd i nämndernas arbete med föreningsbidrag. I riktlinjerna förtydligas hur och vilken information som ska inhämtas när en aktör ansöker om bidrag samt en stadsövergripande rutin för hur svårbedömda ärenden ska hanteras.

Demokrativillkor

För att säkerställa att bidrag inte ges till föreningar/organisationer som har en verksamhet som står i strid med samhällets grundläggande värderingar om respekt för alla människors lika värde och enskildas grundläggande fri- och rättigheter ska nämnderna i sina riktlinjer eller rutiner för handläggning av föreningsbidrag införa ett demokrativillkor.

Det huvudsakliga syftet med demokrativillkoret är att förhindra att bidrag går till verksamheter som står i strid med de grundläggande värderingar som ska skyddas och främjas av det allmänna. Detta konkretiseras i riktlinjerna genom att bidrag inte ska lämnas till en förening/organisation om den eller någon av dess företrädare, inom ramen för verksamheten:

1. utövar våld, tvång eller hot eller på annat otillbörligt sätt kränker den enskildes grundläggande fri- och rättigheter,
2. diskriminerar eller på annat sätt bryter mot principen om alla människors lika värde,
3. rättfärdigar, främjar eller uppmanar till sådana ageranden som anges i 1 eller 2, eller
4. motarbetar det demokratiska styrelseskicket

Riktlinjer

I samband med en inkommen ansökan om föreningsbidrag ska nämnderna:

1. Kontrollera att föreningen/organisationen uppfyller demokrativillkoret.
2. Kontrollera att föreningen/organisationen har ett bankgiro- eller plusgirokonto registrerat.

I de fall föreningen/organisationen inte uppfyller båda dessa krav ska nämnden inte gå vidare med ansökan.

3. Granska övriga inkomna uppgifter.

Huvudregeln är att den som ansöker om bidrag ska visa att samtliga villkor är uppfyllda. Detta gäller även demokrativillkoret. För att säkerställa detta ska nämnderna införa ett villkor genom vilket sökande föreningar/organisationer som ansöker om föreningsbidrag intygar att verksamheten är förenlig med demokrativillkoret. En förening/organisation som intygar detta och det av övriga uppgifter inte framgår annat, får antas uppfylla demokrativillkoret.

I riktlinjerna förtydligas det att föreningen/organisationen ansvarar för de personer som den ger utrymme för inom ramen för sin verksamhet. Detta innefattar bland annat företrädare för föreningen/organisationen, inbjudna föreläsare och samarbetsorganisationer. I riktlinjerna ges även exempel på ageranden som strider mot samhällets grundläggande värderingar och därigenom strider mot demokrativillkoret, vilka fungerar som

ett stöd för nämnderna i fråga om vägledning i tänkbara situationer som kan uppstå.

Bidrag får lämnas om det finns särskilda skäl

Om en förening/organisation har brutit mot demokrativillkoret kan den ändå få bidrag om det finns särskilda skäl för det. Vad som utgör särskilda skäl ska bedömas av bidragsgivaren i det enskilda fallet. Det ska särskilt beaktas om föreningen/organisationen tagit avstånd från agerandet. En förening/organisation som inte tar avstånd från ett agerande som strider mot demokrativillkoret, kan i regel inte beviljas bidrag.

Det ska också särskilt beaktas om föreningen/organisationen har vidtagit adekvata åtgärder för att säkerställa att agerandet inte upprepas. Det kan handla om att utesluta en företrädare från föreningen/organisationen. För riksorganisationer kan det vara nödvändigt att utesluta en medlems- eller lokalförening för att säkerställa att ett agerande inte upprepas.

Bankgiro- eller plusgirokonto

Förutom kravet om att uppfylla demokrativillkoret ställs krav på att den ansökande föreningen/organisationen ska ha ett bankgiro- eller plusgirokonto. För de fall föreningen/organisationen inte uppfyller båda dessa krav – demokrativillkoret och kravet på bankgiro- eller plusgirokonto – ska nämnden inte gå vidare med ansökan.

Övriga uppgifter

Om föreningen/organisationen uppfyllt demokrativillkoret och kravet om bankgiro- eller plusgirokonto ska nämnden granska övriga inkomna uppgifter. I riktlinjerna beskrivs vilka uppgifter som ska inhämtas vid en ansökan. Bland annat gäller detta uppgifter om organisationsnummer, stadgar, årsmötesprotokoll, ekonomisk redovisning och personnummer för samtliga firmatecknare. Om det finns en eller flera medsökande föreningar ska samma uppgifter inhämtas även från dessa.

Därtill beskrivs i riktlinjerna vilka rubriker som ska finnas med i beslutsärendet, att dokumentation ska ske enligt nämndens riktlinjer och rutiner samt en rutin för svårbedömda ärenden.

Vid svårbedömda ärenden ges möjlighet att samråda med stadsledningskontoret inför beslut om förvaltningschefen bedömer att ett ärende bör ses ur ett stadsövergripande perspektiv eller om det önskas av annan anledning.

Synpunkter och förslag

Förvaltningen ser positivt på att stadsövergripande riktlinjer för föreningsbidrag som möter stadens demokrativillkor tas fram. Riktlinjerna bidrar till att ekonomiska bidrag inte går till föreningar/organisationer som har en verksamhet som står i strid med samhällets grundläggande värderingar om respekt för alla människors lika värde och enskildas grundläggande fri- och rättigheter. Förvaltningen välkomnar även att riktlinjerna bidrar till större enhetlighet i ansöknings- och bedömningsprocessen bland bidragsgivande nämnder i staden och att en stadsövergripande rutin för hur svårbedömda ärenden ska hanteras har tagits fram. Förvaltningen har en synpunkt som rör personuppgiftsinsamling.

Personnummer, samtliga firmatecknare

I riktlinjerna skrivs att ”personnummer samtliga firmatecknare” ska inhämtas från ansökande och medsökande föreningar/organisationer. Riktlinjerna beskriver däremot inte syftet med insamlingen eller hur personuppgifterna ska hanteras.

Att inhämta personuppgifter utan ett tydligt syfte strider mot Stockholms stads principer om personuppgiftsbehandling som bygger på dataskyddsförordningen. Det ska finnas ett uttryckligt angivet och berättigat ändamål (det vill säga; uppgifterna får inte bara vara ”bra att ha”) och uppgifterna får enbart behandlas i enlighet med det angivna ändamålet (ändamålsbegränsning). Därtill ska personuppgifterna vara adekvata, relevanta och inte för omfattande i förhållande till ändamålen (uppgiftsminimering).

Förvaltningen anser att personnummer för samtliga firmatecknare endast bör inhämtas utifrån behov och inte som standard, samt att syftet med insamlingen och hur nämnderna ska hantera uppgifterna behöver tydliggöras.

Många föreningar/organisationer som ansöker om bidrag från stadsdelsnämnderna ansöker om små summor, och flertalet av dessa föreningar/organisationer har en verksamhet där det inte finns några misstankar om oegentligheter. Förvaltningen anser därför att inhämtandet av personnummer för samtliga firmatecknare endast ska göras i de fall förvaltningen bedömer det vara relevant. Till exempel kan det vara relevant vid ansökningar om höga belopp, om en förening/organisation har en särskild verksamhetsinriktning eller om det finns misstanke om oegentligheter. Förvaltningen föreslår därför att flytta punkten ”Personnummer samtliga firmatecknare” från rubriken ”Ansökan ska innehålla” till ”Utöver ovan

information kan även följande information inhämtas”, samt att syftet med inhämtningen av personuppgifter och hur de ska hanteras tydliggörs.

Förvaltningen föreslår att nämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Christina Klang
Stadsdelsdirektör

Carolina Bjurling
Kvalitetschef

Bilaga

1. Riktlinjer avseende förenings- och kulturbidrag – demokrativillkor.

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Christina Klang, Stadsdelsdirektör	2020-08-03
Carolina Bjurling, Ansvarig	2020-07-30